

Шығыстану факультеті ТҮРКСОЙ кафедрасының студенттеріне Халықаралық түркі ұйымы (ТҮРКСОЙ) атынан игі дәстүрге айналған шәкіртақы арнайы табыс етілді.

ТҮРКСОЙ ШӘКІРТАҚЫ ТАБЫСТАДЫ

Халықаралық ұйымның Бас хатшысы Дүйсен Қасеінов ТҮРКСОЙ кафедрасының «Түркітану», «Шетел филологиясы: түрік тілі», «Аударма ісі» мамандықтары бойынша білім алатын студенттерді ынталандыру және әлеуметтік тұрғыдан қолдау мақсатында берілген шәкіртақыны онлайн жиынға арнайы келіп табыстады.

Жүз мың теңге көлеміндегі бір реттік шәкіртақы ТҮРКСОЙ кафедрасының белсенді және ең озат студенттеріне берілді. Жиында сөз сөйлеген ТҮРКСОЙ өкілі әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің басшылығын соңғы уақыттағы білім беру мен ғылым саласындағы халықаралық деңгейде қол жеткізген жетістіктерімен құттықтап, халықаралық ұйым мен университет арасындағы ынтымақтастықтың бұдан әрі де дами түсетініне сенім білдірді.

ТҮРКСОЙ халықаралық ұйымының атынан ҚазҰУ ректоры Ғалым Мұтанов Абай Құнанбаевтың 175 жылдығына арналған мерейтойлық іс-шараларды өткізуге қосқан ерекше үлесі үшін медалімен марапатталып, жиын соңында ҚазҰУ ректоры ТҮРКСОЙ ұйымының басшылығына студенттерге көрсеткен қолдаулары үшін ерекше алғысын білдірді.

Өз тілшімізден

В Казахском национальном университете имени аль-Фараби, на заседании Ученого совета состоялся отчет об итогах деятельности университета за десятилетний период, прошедший под руководством выдающегося топ-менеджера высшей школы и известного ученого, академика Галыма Мутанова. Развитие КазНУ все эти годы было связано с главной целью, поставленной Президентом РК, по вхождению в топ-200 лучших университетов мира.

ДЕСЯТИЛЕТНИЕ МИРОВЫХ ДОСТИЖЕНИЙ

тив КазНУ добился стремительного роста показателей по всем направлениям деятельности и достиг принципиально нового качества содержания университета. Так, за последние 10 лет в 2 раза увеличился контингент студентов университета, в 20 раз выросло количество иностранных обучающихся. Доля аккредитованных образовательных программ доведена с 6,5% до 95%. В 12 раз возросло количество программ совместного и дублированного образования с ведущими зарубежными вузами. В 2,5 раза увеличилось число специальностей, открывших английские отделения на всех ступенях образования, доля которых от общего числа специальностей сегодня составляет 70%. Внедряемая в КазНУ модель «Цифровой университет» получила высокую оценку компании «Майкрософт», снявшей и разместившей на своем сайте фильм об передовом опыте университета. Университет первым в стране запустил массовые открытые онлайн-курсы на платформе moocs.kz, в развитии которой сегодня участвуют ведущие вузы РК и Альянса университетов Шелкового пути, объединяющего более 150 университетов стран ЕвразЭС и СНГ. Сегодня КазНУ является единственным вузом в Центральной Азии, в котором в рамках единого образовательного кластера одновременно функционируют центры высокотехнологичных компаний: «Hewlett-Packard», «Cisco», «Konica Minolta», «Fujitsu», «Samsung», «Alcatel», Microsoft, «Лаборатория Касперского», Huawei и других.

университетов. За 10 лет общий объем финансирования НИР увеличился в 6 раз. Университет является первым и единственным вузом Казахстана, достигшим отметки 1000 публикаций в рейтинговых изданиях Scopus в год. Каждая пятая опубликованная казахстанскими авторами статья в журналах, входящих в базу данных Scopus, принадлежит ученым КазНУ им. аль-Фараби. КазНУ стал первым национальным университетом, открывшим программу постдокторантуры. В целях коммерциализации результатов НИОКР созданы стартап и спин-офф компании, число которых к настоящему времени по сравнению с 2010 годом возросло в 10 раз. В числе немногих университетов постсоветского пространства КазНУ запустил в космос первые казахстанские наноспутники - «Аль-Фараби-1» и «Аль-Фараби-2».

По инициативе академика Галыма Мутанова был начат масштабный проект по созданию «Научно-технологической долины Аль-Фараби», ориентированной на коммерциализацию научных разработок и создание высокотехнологичных и конкурентоспособных производств. К реализации проекта привлечены зарубежные инвесторы, с которыми подписаны соглашения на сумму 1 млрд. долларов США. В рамках модели «Университет 4.0» деятельность университета была направлена не только на подготовку конкурентоспособных кадров, но и духовное формирование молодежи как граждан страны и мира.

Реализуя курс на интеграцию науки, образования и инновационного производства, КазНУ приблизился к уровню известных мировых исследовательских

Продолжение на 2 стр.

ПЕРСПЕКТИВЫ СОТРУДНИЧЕСТВА

3-стр.

НОВЫЕ ГОРИЗОНТЫ

4-стр.

ШАРТАСТЫҢ ҚҰПИЯСЫН БІЛЕМІЗ БЕ?

7-бет

РЕКТОРАТ

ДЕСЯТИЛЕТНИЕ МИРОВЫХ ДОСТИЖЕНИЙ

Продолжение. Начало на 1 стр.

Благодаря прорывным социальным проектам, реализуемым на основе духовно-нравственной платформы университета, доля студентов, вовлеченных в работу органов студенческого самоуправления, клубную и волонтерскую деятельность, возросла в 2 раза. Созданный в КазНУ антикоррупционный научно-образовательный кластер стал мозговым центром Казахстана по формированию антикоррупционного сознания и культуры молодежи. Благодаря активному развитию спорта и физической культуры, университет является бесценным лидером студенческого спорта. В рамках программы «Рухани жанғыру» совместно с Альянсом цивилизаций ООН реализуется международный проект «Формирование граждан добродетельного общества. Миссия современных университетов». КазНУ совместно с ведущими зарубежными вузами создал центры Аль-Фараби в 12 странах мира, где широко изучаются казахский язык и культура казахского народа и ведется работа по созданию на их базе филиалов университета.

Реализация социальный пакет, коллектив университета за 10 лет привлек на социальные стипендии талантливым студентам почти 1,5 млрд тенге. Благодаря созданию уникального, не имеющего мировых аналогов Центра обслуживания студентов «Керемет», студенты КазНУ пользуются всеми необходимыми услугами, включая медицинские, не выходя за пределы кампуса. В 1,5 раза вырос объем площадей инфраструктуры студенческого городка, из которых большая часть приходится на социальные объекты, возведенные на принципах государственно-частного партнерства. Среди них: Дом молодых ученых на 500 мест, новая библиотека, ЦОС «Керемет», плавательный бассейн и другие. Начато строительство самого крупного в Казахстане современного комфортабельного общежития.

Внедрение одновременно двух платформ – инновационно-технологической и духовно-нравственной – дало синергетический результат, о чем можно судить по продвижению КазНУ в международном рейтинге QS. Продвинувшись вперед почти на 500 позиций и заняв в 2020 году 165-е место, стал первым казахстанским вузом, прорвавшимся в топ-200 лучших университетов мира. Являясь лидером среди университетов тюркского и исламского мира, КазНУ по результатам исследования авторитетного Европейского рейтинга «Academic Ranking of World Universities-European Standard» получил высокую оценку «AA+» и вошел в число ведущих европейских университетов. КазНУ входит в топ-200 самых экологических

университетов в глобальном рейтинге UI Green Metric Ranking of World Universities, в топ-50 самых технологически развитых вузов мира. Международные эксперты сегодня высоко оценивают достижения КазНУ и называют «феноменальным» его стремительное продвижение в мировых рейтингах.

Как единодушно отметили члены Ученого совета, это стало возможным благодаря выдающимся лидерским качествам, стратегическому видению Галыма Мутанова, корпоративному духу и сплоченности коллектива. Закономерно то, что КазНУ вошел в топ-10 ведущих университетов в престижном рейтинге THE Awards Asia в номинации «Outstanding Leadership and Management Team» (Выдающаяся команда руководства и управления). А сам руководитель университета награжден престижной международной наградой Amity Excellence Awards в области науки, менеджмента и предпринимательства глобального уровня.

За выдающийся вклад в развитие науки и образования Галым Мутанов удостоен зарубежными государственными наградами, такими как: Звание Кавалера Ордена Академической пальмовой ветви (Франция), Крестом Ордена Заслуги (Польша), Орденом Заслуги (Италия), Орденом СНГ (Москва),

Золотая медаль Президента Республики Корея и др. За научные заслуги профессор Мутанов был награжден Золотой медалью премии ИСЕСКО в области математики (Исламская Организация по Образованию, Науке и Культуре), Золотой медалью М. Кюри (Польша), именной золотой медалью Международной Академии высшего образования «За выдающиеся достижения в области науки и образования» и др.

Заслуги профессора Мутанова в сфере науки и образования отмечены высокими национальными наградами, такими как: орден «Барыс» III-ей степени и орден «Парасат» РК, звание «Заслуженный деятель науки и техники РК», лучший изобретатель РК.

Многотысячный коллектив КазНУ им. аль-Фараби, добившийся мировой конкурентоспособности и узнаваемости под руководством выдающегося топ-менеджера и видного ученого, гордится своими достижениями, искренне благодарит академика Галыма Мутанова за совместную плодотворную работу и желает крепкого здоровья, благополучия, большого человеческого счастья и новых свершений на благо развития образования и науки страны!

Соб. корп.

QS TOP UNIVERSITIES					
QS World University Rankings 2021					
# RANK	UNIVERSITY	LOCATION	COMPARE	STARS	
2021	AI-	By location		Rated only	
164	The University of Exeter	United Kingdom	More	5★	
165	Al-Farabi Kazakh National University	Kazakhstan	More	5★	✓
=166	University of Rochester	United States	More		
=166	University of Waterloo	Canada	More		
168	National Tsing Hua University	Taiwan	More		
=169	Texas A&M University	United States	More		

QYSQA-NUSQA

Biologia және Biotechnologia fakultetiniń dekanı, UGA akademigi, ғалым ustaz Bolathan Qazyqanulyńyń 60 jastyq mereitoyn onlain formatta atap ótti.

Ғалым Ustaz shyғarmashylyғы otandyq jáne alystaғы sheteldik áriptesterge atan.

Akademik Bolathan Qazyqanulyń 60 jas mereitoymen quttyqtaған ystyq lebizder men áserli de maғыnaly yqylastaryń joldaғanyna tánti boldyq. Atap aitsaq, Nazarbaev ýniversitetinen profesor Christian Schönbach, «Antigen ғыlymı óndiristik» JShS ujymynyn atynan, AQSh Garvard Ýniversitetiniń profesory PhD M.S. Razzaque, University De Lorraine Fransiadan, University of Bergen Norvegiadan, Aahen Ýniversiteti Germaniadan, Grýzianyn Aýyl sharýashylyғы ғылым akademiasynyn prezidenti, akademik Gýram Aleksidze, Sýlike Beridze, Nýzgar Osropiridzelerden profesorlarynan quttyqtaýlar kelip tústi.

Ғалым Ustazymyz mereili toiyńyz qutty bolsyn, biik belesterdi baғыndyryp ónegeli ómir tulғasy bolyp shákirtter daıarlaýda eńbeñińz órkendei bersin!

Dariga KIRBAEVA, b.ғ.k.
Asem SADVAKASOVA, b.ғ.k.

Jýyrda Abai atyndaqy Qazaq ulttyq pedagogikalыq ýniversitetinde Halyqaralyq «TURKSOY» uıymy jarıalagan «Abai» albomynyn tusaýkeseri ótti. Osy shara barysynda «TURKSOY» Halyqaralyq túrki mádenieti uıymynyn Bas hatsıysy Dúsen Qorabaulы Qaseınov Hákim Abaidyn 175 jlydygy aıasynda Abaidyn ádebi-mádeni murasyn jan-jaqty zerttep, zerdelegen birqatar jetekshi ғalымdar men zıaly qaýym ókilderin Halyqaralyq Abai medali jáne Qurmet gramotasymen marapattady.

Marapattalғandar qatarynda ál-Farabi atyndaqy Qazaq ulttyq ýniversitetiniń oqytýshy-professorlary Janғara Dádebaev pen Pazylbek Bisenbaev boldy. Ál-Farabi atyndaqy Qazaq ulttyq ýniversiteti janyndaғы Abai ғыlymı-zertteý institutyńyń direktory, filologia ғыlymdaryńyń doktory, profesor Janғara Dádebauly «TURKSOL» Túrki mádenieti uıymynyn Halyqaralyq Abai medalimen marapattaldy. Abai ғыlymı-zertteý instituty vebaitynyn bas redaktory, «Abaitaný. Tańdamaly eńbektel» 50 tomdyq serialyq basylımynyn ғыlymı redaksialyq keńesiniń mshesi, aға oqytýshy Pazyl Bisenbaev Qurmet gramotasyn ielendi.

Ál-Farabi atyndaqy Abai ғыlymı-zertteý instituty Abaidyn 175 jlydygy aıasynda aýqymdy nátjelerge qol jetkizip, abaitaný salasyna zor úles qosty. Abaitaný salasında derbes ғыlymı-aqparattyq baza negizin jasaý maqsatynda daıyndalğan «Abaitaný. Tańdamaly eńbektel» kóptomdyq basylımynyn 50 tomdygynyn jaryq kóryi – osynyn bir ғana dáleli. Bul marapat zertteýshi-ғalымdardyn Uly Abaidyn 175 jlydygy aıasynda Abai murasyn júleley, taný, zerttep-zerdeleyge, abaitaný ғыlymyn damytýға qosqan úlesi úshin berilgen biik baға dep bilemiz.

Qurmetti ustazdardy osy joғary marapatymen quttyqtaımyz! Qazaq ғыlymı men rýhaniatyn damytý baғыtyndaғы eńbektelrine shyғarmashylyq tabystar tilemiz!

L. MUSALY,
QazUÝ, Abai GZI

В КазНУ состоялось торжественное вручение стипендии Международной организации тюркской культуры (ТЮРКСОЙ)

КазНУ имени аль-Фараби и департамент Комитета технического регулирования и метрологии по г. Алматы подписали меморандум о взаимном сотрудничестве.

ПЕРСПЕКТИВЫ СОТРУДНИЧЕСТВА

промышленном комплексе, экологии, здравоохранении, образовании и др.

В мероприятии приняли участие главный специалист ДКТРМ по г.Алматы А.А. Нысанбек, декан физико-

технического факультета КазНУ А.Е. Давлетов и заведующий кафедрой теплофизики и технической физики С.А. Болегенова.

Соб. корр.

Онлайн жүздесу

Microsoft Teams платформасында Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты, ақын, баспагер, журналист Темірғали Көпбаймен «Аққұмда оянған арман» атты шығармашылық әдеби жүздесу өтті.

Ақынның поэзиялық кешін Филология және әлем тілдері факультеті қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасының жанынан құрылған «Әдеби жүздесулер» клубы ұйымдастырды. Кездесу модераторы болған доцент А. Мауленов кеш қонағын таныстыру барысында ақын шығармашылығына тән қырларды айта келе, сөз кезегін ұсынды.

Ақынның әдебиет, поэзия төңірегіндегі ой-пікірлері өлең оқуға ұласты. Таспаға басылып әсерлі әуенмен оқылған ақын өлеңдері поэзияға күштар шақтарды ерекше сезімге бөледі. Ақын шығармашылығынан мәлімет беретін слайд демонстрациясы да кеш мазмұнын арттыра түсті. Шабыттанған ақын әралуан тақырыптағы өлеңдерін рұхтанып оқыды. «Дағдарыс дәптерлері», «Даналық тәпсірлері» атты өлеңдер циклі тыңдарман ойынан шығып, мәнді сұхбаттар ауанына ұласты. Көпшілік тыңдарман студент жастар болғандықтан махаббат лирикаларынан да өлеңдер оқылды. Осы тұста қойылған сұрақтарға да кеш қонағы тұшымды жауаптар айтып, жастар танымын кеңейте түсетін ой-түйіндерін тарқата айтты. Баспагерлік қызметі барысында істес боп араласқан әдеби тұлғалар жайында айтқан әңгімелерін студенттер ұйып тыңдады. Әдеби жүздесу барысында ақын Темірғали Көпбайдың әдеби-шығармашылық қызметімен қоса, журналистік-публицистік, ғылыми-педагогикалық, баспагерлік қызметі, жалпы руханиатқа қосқан үлесі туралы жан-жақты айтылды.

Кеш соңында оқырман әдеби жүздесудің қонағы болған ақын, баспагер Темірғали Көпбай мырзаға алғыс білдіріп, алдағы уақытта білімнің қасиетті қара шаңырағы ҚазҰУ-дың кең дәрісханасында ақынмен офлайн жүздесу өткізіп, қолтаңбасы жазылған жыр жинақтарын сыйға алсақ деген ниетпен тарқасты.

С. ҚАЛҚАБАЕВА,

Г. БОЛАТОВА,

қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасының доценттері

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ журналистика факультетінде белгілі мемлекет және қоғам қайраткері, белгілі жазушы-публицист Сапар Байжановтың туғанына 90 жыл толуына орай «Ұлтының ұмытылмас тұлғасы – Сапар Байжановтың шығармашылығы» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік онлайн-конференция өтті. Конференция аясында ғалым еңбектерінің арнайы көрмесі ұйымдастырылды.

ҒЫЛЫМИ ЖИЫН

Жазушылар Қазақстан Жазушылар және Журналистер Одағы, шетелдік ғалымдар, Республикалық БАҚ басшылары мен танымал журналистер, қоғам және мемлекет қайраткерлері, зиялы қауым өкілдері онлайн байланысқа шығып, Сапар Байжановтың өнегелі өмірі туралы естеліктермен бөлісті. Жазушының әдеби-рухани мұрасымен қатар, қоғамдағы қайраткерлігі ерекше аталды.

Жазушының көзін көрген, қызметтес болған ақын, қоғам қайраткері Нұрлан Оразалин Байжановтың журналистикаға арнаған саналы ғұмыры жайлы әсерлі естелік айтты. «Қазақстан медиа альянсы» қоғамдық бірлестігінің төрағасы Нұртөре Жүсіп қайраткердің мемлекеттік архив басшысы қызметіндегі рухани байлықты қайтаруға сіңірген өлшеусіз еңбегін атаса, журналист Сәуле Әбішқызы сол кездегі «Социалистік Қазақстан» газетінің Бас редакторы ретінде әйледерге арналған арнайы бет ашып, «Қаламқас» қосымшасын шығарғандарын ерекше тебірене еске салды. Бас редактор қызметіндегі Сапар Байжанов қазақ журналистерінің әлеуметтік мәселелерін ерекше назарда ұстап, олардың баспаналы болуына қосқан үлесін де ерекше аталды.

Факультет деканы Сағатбек Медеубек Байжановтың бойындағы кішіпейілдік мінезі мен болмысын атап айтып, өнеге алар кісілігі жайлы айтып өтті. Кафедра меңгерушісі Гүлмира Серікбайқызы қазақтың танымал жазушысы, журналист, публицист Сапар Байжановтың конференциясын ұйымдастыру дәстүрге айналғандығын, жазушының қаламынан шыққан көптеген дүниелер, соның ішінде публицистік шығармалары, ең алғаш жарық көрген кітаптарының бірі «Үш қиян – үш даңғыл», шетелдегі ыссапар очерктері енген «Ер еңселі ел» атты кітаптары бүгінде журналистика факультетінің студенттеріне оқу материалдары ретінде ұсынылып отырғандығын баса айтты. Жазушының өнегесі, туындылары осы күнгі өмірге лайықтап, жаңа көзқараспен зерттеп, рухани мұраларын сақтайтын ғылыми орта қалыптастыру қажеттігін ұсынды.

Жиында Л. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Баспасөз және баспа ісі кафедрасының доценті, филология ғылымдарының кандидаты Ақсейіт Ғалия Манатқызы «Сапар Байжанов публицистикасының ерекшеліктері» тақырыбында баяндама жасады.

Сапар Байжанов еліміздің аға басшылығы «Социалистік Қазақстан» (қазіргі «Егемен Қазақстан») газетіне ұзақ жылдар басшылық жасап, мәдени және әлеуметтік дамуымызға сүбелі үлес қосқан. Бас редактор, қаламы жүйрік журналист, ғалым, филология ғылымдарының кандидаты Сапар Байжанов оқу ордамыздың түлегі болатын. Оқырмандардың ыстық ықыласына бөленген «Замандас туралы

толғау», «Архив-айғақ», «Абай және архив», «Қажыға барған қазақтар» сынды зерттеулердің авторы Сапар Байжанов Қазақ мемлекеттік университетінің журналистика факультетін 1952 жылы бітірген соң жастарбасылымы – «Лениншіл жас» (қазіргі «Жас Алаш») газетінің әдеби қызметкері, жұмысшы жастар бөлімінің меңгерушісі, редактордың орынбасары болып істеген. 1958-1965 жылдары «Мәдениет және тұрмыс» (қазіргі «Парасат») журналының жауапты хатшысы, редактордың орынбасары, Бас редакторы болған, 1965-1973 жылдары Қазақстан Компартиясы Орталық комитетінің аппаратында жауапты қызметтер атқарған. 1973-1983 жылдары «Социалистік Қазақстан» (қазіргі «Егемен Қазақстан») газетінің бас редакторы болып істеген. 1983-1994 жылдары республика Бас Мұрағат басқармасының бастығы болған. Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері атағын иеленген. «Халықтар Достығы», «Құрмет Белгісі» ордендерімен, көптеген медальдармен марапатталған. Ол жайында «Өмірге өкпесі жоқ адам» атты естеліктер жинағы жарық көрген. Замандастары оған «қазақ журналистикасының қара жорғасы, қарымды қаламгер, білгір ғалым» деп баға берген.

Журналистика факультеті

ТІЛ-ТІРЕГІМІЗ

Қазақ филологиясы 202-топ студенттерінің ұйымдастыруымен Ғ. Мүсірепов атындағы Жастар мен балалар театрының актері Әсет Иманғалимен «Тіл – тірегіміз, соғып тұрған жүрегіміз» атты кездесу өтті.

Zoom платформасында өткен шараға Ғ. Мүсірепов атындағы Жастар мен балалар театрының актері, «Дарын» сыйлығының лауреаты, Т. Жүргенов атындағы өнер академиясының оқытушысы Әсет Иманғали шақырылды.

Әсет Иманғали Т. Жүргенов атындағы өнер академиясында «Сахна тілі» пәнінен дәріс беретіндіктен, болашақ маман иелерінің сөзді дұрыс қолдану, әуезді сөйлеу нормаларына қатысты өзіндік ойларын ортаға салып, ақындар шығармашылығынан өлеңдер оқыды. Студенттер тарапынан қойылған сұрақтарға жауап берді. Кездесуге қатысқан студенттер қонаққа өздерін ойландыратын сұрақтар қойып, тіл туралы өлеңдер оқыды. Қонаққа арнап өз тараптарынан өлең шығарып, тарту етті. Әсет Иманғали студенттерге алғыс айтып, сәттілік тіледі.

Құралай МҰХАМАДИ,

ф.ғ.к., қазақ тіл білімі кафедрасының профессоры

Ведущий научный сотрудник Научно-исследовательского института математики и механики КазНУ имени аль-Фараби, PhD, доцент кафедры механики Ержан Келесович Беляев по результатам оценки экспертной комиссии стал победителем конкурса исследовательских грантов «Постдок» КазНУ имени аль-Фараби.

Он является приглашенным участником мероприятия по бизнес-акселератору и поддержке стартапов в области чистых и зеленых технологий «CleanTech Open 2017» в г. Сан-Франциско (США), где разработанная командой теплонасосная технология была выбрана для представления от Казахстана с дальнейшим потенциалом финансирования со стороны инвесторов. Ержан Келесович прошел международные стажировки в Кембриджском, Токийском университетах.

Ответственный исполнитель 4 научных проектов МОН РК, в том числе и проект Всемирного банка по коммерциализации тепловых насосов, на сегодняшний день руководит двумя проектами МОН РК по модификации тепловых насосов с применением солнечной тепловой энергии.

Основная цель прохождения программы постдокторантуры в КазНУ им. аль-Фараби для Ержана Келесовича – усиленная и сконцентрированная работа над научными исследованиями в области технологий ВИЭ, в частности, солнечная тепловая энергетика, теплонасосные технологии, опреснительные установки. Кроме того, он нацелен на улучшение качества публикации в рейтинговых журналах с высоким импакт-фактором, подготовка докторантов и магистрантов, открытие лаборатории по данному направлению, усиление международного сотрудничества путем подачи совместных научно-исследовательских проектов. Впереди у обладателя гранта – усиленная работа по внедрению междисциплинарного подхода с привлечением различных заинтересованных сторон (ВУЗы, бизнес,

министерства и ведомства, ассоциации и др.), поиск ВИЭ технологий для дальнейшей коммерциализации, проведение технико-экономического обоснования и обзора рынка, публикация обзорных научных статей в рейтинговых аналитических обзорателях, математическое и численное моделирование физических процессов в ВИЭ системах с использованием собственных компьютерных алгоритмов и лицензированных ПО, патентование, стандартизация и сертификация.

Отечественным научным руководителем Ержана Беляева является д.ф.-м.н., профессор Айдархан Калтаев. Зарубежный консультант – профессор Моханрадж Муругесан из Хиндустанского колледжа инженерии и технологий (Mohanraj Murugesan, h index 23 Scopus), а также профессор Хуашенг Ванг из Университета королевы Марии Лондона (Huasheng Wang, h index 24 Scopus).

Мы уверены в том, что программа постдокторантуры КазНУ, отвечающая высоким международным стандартам, позволит Ержану Келесовичу, повышая свою профессиональную квалификацию, готовить достойные научные кадры, проводить самостоятельные научные исследования, актуализируя их в опытно-конструкторских разработках и публикациях в высокорейтинговых научных изданиях мира.

Остается лишь пожелать Ержану Келесовичу и его команде творческих успехов!

Динара ТУРАЛИНА,
кафедра механики

Филология және әлем тілдері факультетінде ZOOM платформасында қазақ филологиясы мамандығы бойынша білім алып жатқан 1-курс магистранттарының ұйымдастыруымен «Рухани жаңғыру – ұлттың дамуы» тақырыбында танымдық сабақ өтті.

Магистранттарымыз Елбасымыз Нұрсұлтан Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласы туралы өз ойларын ортаға салды. Бұны қазақ халқының рухани құндылықтарын жандандыру, түгендеу, саралау, заман талабына сай қайта жаңғырту мен дамытуға арналған бағдарламалық құжат деуге толық негіз бар екенін атап айтып, оның басым бағыттарына кеңінен тоқталды. Атап айтар болсақ, біріншіден, «ұлттық код, ұлттық мәдениет сақталмаса, ешқандай жаңғыру болмайтынын» тағы бір мәрте дәлелдеуге тырысты. Мұны Елбасымыз аталмыш мақаласындағы «Ұлттық бірегейлікті сақтау» тарауында қадап айтқан.

Рухани жаңғыру ұлттық кодпен бірге ұлттық бірегейлікті сақтауды да талап етеді. Елбасы айтқандай, ұлттық салт-дәстүріміз, тіліміз бен музыкамыз, әдебиетіміз, жөн-жоралғыларымыз, жалпы ұлттық рухымыз халықтың күнделікті тұрмыс-тіршілігі мен болмыс-бітімімен

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ – ҰЛТТЫҢ ДАМУЫ»

біте қайнасып, мәңгі сақталуы тиіс. Ұлтты ұлт ретінде сақтап қалатын да оның атабабадан мұра болып келе жатқан салт-санасы, әдет-ғұрпы, дәстүрі, тілі мен ділі, өзіндік өнері, музыкасы, әдебиеті екені айтпаса да түсінікті шығар. Сондықтан әр қазақ қазақпен ана тілінде сөйлесуі керек, күнделікті өмірде салт-дәстүрімізге ерекше көңіл бөлуіміз керек, өнеріміздің гүлденуіне мүмкіндігінше жағдай жасалуы керек. Сонда ғана біз ұлт ретінде сақталып қаламыз. Онсыз бәрі бекер. Екіншіден, бұған латын әліпбиінің де зор ықпалы бар. Тәуелсіздігімізді нығайтып, халықаралық аренаға шыққымыз келсе, латын әліпбиіне міндеті түрде көшуіміз керек. Осыған орай сабақ барысында Елбасының латын әліпбиіне 2025 жылдан бастап көшіп, оған дейін әдістемелік дайындық жұмыстарының жасалатыны туралы да кеңінен сөз болды. Бүгінде бүкіл әлем латын әліпбиін пайдаланады. Сондықтан бұл да өзекті мәселелердің бірі. Егер болашағымызды ойласақ, латын әліпбиіне көшуіміз керектігі де сабақ барысында жан-жақты талқыланды. Үшіншіден, білім беру мәселесі де назардан тыс қалған жоқ. Оның өзінде де, ұлттық рухани құндылыққа негізделген білім. Елбасының Бәсекеге қабілетті болу үшін

білімді болумен қатар, дұрыс тәрбие алу керектігін ескертуі де жайдан-жай емес. «Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың хас жауы» деп әл-Фараби бабамыз айтқандай, біз тәрбие мен білімді қатар алып жүруіміз қажет. Өйткені бірінсіз бірі ақсап жататыны бәсенеден белгілі. Қатаң тәртіп пен талап, яғни тәрбие жұмыстары дұрыс жүргізілгенде ғана бұл бағыттағы іс-шаралар нәтижелі болады.

«Білекті – бірді, білімді – мыңды жығар» демекші, қазір білекке емес, біліміңе сенім артар кезең. Біз білім мен ғылымға иек артқанда ғана озық елдердің қатарына қосыламыз. Онсыз даму, жетістік пен табысқа жете алмайсыз. Сондықтан мемлекет білім мен ғылымның дамуына ерекше көңіл бөлуі керек! Жастардың алаңсыз білім алып, ғылыммен айналысуына барынша жағдай жасалуы керек. Бұны жастарымыз жақсы түсінеді. Сабақ барысында да осы өзекті мәселелер көбірек талқыға түсті. Магистранттар өз ойларын ашық айтты.

Бүгінде ғалымдарға арналған көптеген гранттар бөліне бастады. Бұл бағытта бұдан да басқа жағымды жаңалықтардың болып жатқанына нақты дерек-дәйектермен дәлелдеп берді. Оқу-білімге құштар, ғылыммен айналысқысы келетін талапты

да ізденімпаз жастардың алдынан кең көкжиектер ашыла бастағаны да сөз болды. Әрине, күдік-күмәндар да болмай қалған жоқ. Сол оқу-білімге, ғылымға, ғалымдарға бөлінетін түрлі гранттардың бармақ басты, көз қыстымен кетіп қалмауын қатаң қадағалау керектігі де сын тезіне салынды. Онсыз жақсы бастамалардың қайырылған қайықтай жолда қалатынын да ескертті. Сонда ғана елімізде даму, жаңғыру, ілгерілеу болатынын да жастар жақсы түсінеді. Оны осы сабақ барысындағы магистранттарымыздың сөз саптастары мен ой-пікірлерінен анық аңғардық.

Магистранттардың сабақ барысындағы ой-пікірлері, ұсыныстары, ынталары, ниет-пейілдері, сергектіктері ұнады. Сол себепті де бұл дәріс өте қызықты әрі қызығалықты өтті. Бұндай сабақтардың өте қажет әрі аса пайдалы екені тағы бір мәрте дәлелденді. Болашақта да бұндай басқосулар мен жиындарды жалғастыра береміз. Оған бәріміз де ынталымыз.

Шайгүл РАМАЗАНОВА,
ф. ф. к.

Самал РАМАЗАНОВА,
ф. ф. к., филология және әлем тілдері факультеті

Ахмет Байтұрсынұлы – ұлттық идеологияның майталманы, қазақтың көреген қайраткері. Дарынды педагог, оқу-ағарту ісінің үздігі. Тыңнан түрен тартып, қазақ әдебиеті мен тіл білімі ғылымдарының негізін қалаған зерделі зерттеуші, ғалым. Әу заманда қазақтың жоғын жоқтап, санасын оятқан жалынды публицист. Кәсіби қазақ журналистикасының іргесін қалаған көсемсөз шебері.

ТЕРЕҢ ЗЕРТТЕУДІ ҚАЖЕТ ЕТЕДІ

Байтұрсынұлының бейнесі бар екенін біршама адамдар байқай бастаған. Расымен, бұл бейнеге назар салып қарасаңыз, Ахметтің бейнесін көресіз, өз пайымымыз. Бір әттеген-айы бар, бейнетаспа толық емес. Бәлкім, ол толық болса, Ахметтің төл дауысын да естер ме едік.

Бірақ осы ғаламторда бірнеше жылдан бері жүрген фильм үзіндісінде Ахмет Байтұрсынұлының сөйлегені, баяндама жасағаны, тең төрағалық еткенінің болмауы да түрлі ойларға жетелейді. Өйткені, Ахмет Байтұрсынұлы Түркологтердің бірінші құрылтайында көтерген басты мәселелерге байланысты деп ойлаймын. Ахмет Байтұрсынұлы баяндамасының толық мәтінімен танысқан адам болатын болса, мұның бәрін бірден түсінеді. Өзгелерден өзін жоғары санайтын халық Ахмет Байтұрсынұлының сөзін де, өзін де көрсетуді қажет деп таппаған.

Десек те, бұл жиында Ахмет Байтұрсынұлының бар болғаны – шындық. Жалпы, бұл бейнетаспа ғалымның өз бейнесін, әрі мұрасын насихаттаудың жаңа тәсілі бар екенін көрсетті. «Күнделікті өмірімізге дендеп енген әлеуметтік желіде ғалым тұлғасын насихаттаса болады екен» деген ойға жетелейді. Ғалымды зерттеушілер мен бұқаралық ақпарат құралдары осы мәселені ескерсе жөн болар еді. Сондай-ақ, бейнетаспаның толық нұсқасын табу үшін ел үкіметінің назарына көп болып сұрау салуымыз керек-ақ.

Рас, ілеуде бір келетін зерттеушілер бар, бірақ әлі де жарияланбаған біршама бейнетаспалар мен материалдар да баршылық шығар. Олар да көпшіліктің көзайымына айналса екен дейміз. Бұл тұста мына нәрсені айта кеткеніміз жөн. Ахмет Байтұрсынұлының тұлғасын зерттеушілерге ғана емес, Ахмет өмір сүрген кезеңінің мәдени-әдеби тарихы жайлы зерттеушілерге де көптеген қосымша деректер болатын еді.

Әсем МАМЕЖАНОВА,
филология және әлем тілдері факультеті,
қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 4-курс студенті

Райхан ИМАХАНБЕТ,
ф.ғ.к., аға оқытушы

АҚПАРАТТЫҚ ҚОҒАМДАҒЫ ТҮЛҒА БЕЙНЕСІ

Адамзат жаратылысынан бері ақпараттық құбылыс пайда болған. Кез келген қимыл, іс-әрекет ақпараттық мәнге ие. Қазір ақпараттық қоғам ғасыры. Әсіресе, заманауи технологиялық дәуірде ақпараттық тасқынның қарқыны қатты. Ал біз заманауи әлеуметтің ақпараттық кеңістіктегі қалыптасуына тоқталып, ақпараттық қоғамдағы тұлға бейнесіне назар аударсақ.

Негізгі мақсаты қызметтің барлық саласында тұлғаның, қоғамның, мемлекеттің ақпараттық қажеттіліктерін толықтай қамтамасыз ететін, тұрғындардың өмір сүру сапасын жақсартатын, қоғамдық өндірістің тиімділігін арттыратын, телекоммуникация мен есептеу техникасын енгізу негізінде мемлекеттегі әлеуметтік-саяси қатынастардың тұрақтануына жәрдемдесетін ақпараттандырудан басталады. Осыған орай, біз «ақпараттық капиталды» ақпараттандырудың табыстылық көрсеткіші ретінде қолдануды ұсынамыз. Өз кезегінде, ақпараттық капитал біздің ойымызша, ақпараттық кеңістіктегі әлеуметтік капиталдың бейнесі.

Әуелі тұлғаның ақпараттық кеңістікте пайда болатын мүмкіндіктерін қарастырайық. Америкалық ғалым К. Линчтың пікірінше, кез келген қала тұрғынына қаланың әлеуметтік кеңістігінің тек шағын бөлігі тиесілі. Бірақ дамыған тұлғаралық ақпараттық желілер тұлғалар мен топтардың іс-әрекеттік және өндірістік мүмкіндіктерін арттыратын қуатты мультипликаторына айналды.

Айрықша әлеуметтік субъект – «желілік әлеуметтік фактор» пайда болды. Іс жүзінде актер тіршілік ресурстарын бір уақытта үздіксіз әрі қарқынды жинақтап, «сыртқы» әлеуметтік ортаның артық қысымынан қорғайтын механизм – бастапқы экоқұрылымды қалыптастырады.

Осы іспеттес негізгі механизм ретінде әлеуметтік желілер қарастырылады (желілік технологиялардың толыққанды дамуы тек ақпараттық кеңістікте жүзеге асуы мүмкін. Расында, қазіргі уақытта Ғаламторда social networking (әлеуметтік желілер) ұғымы танымал. Ол адамдарға дәстүрлі әлеуметтік институттардың көмегінен бірін-бірі тануға бағытталған веб-порталдар. Желілік қоғамдастықтарды тек ғаламторда араласатын құру арқылы пайдаланушылар ой-пікірлерімен емін-еркін алмасып, ортақ қызығушылықтары негізінде достық қарым-қатынастарды қалыптастырады. Заманауи желілік қоғамдастықтар тұлғаның рухани, кәсіби өсуіне ықпал ететін аспаптармен қамтамасыз етілген.

Жақын арақатынастың өздігінен туындамайтыны анық. Адамдарды ортақ қызығушылықтар, қызмет пен әуесқойлық байланыстырады. Осылайша құрылған желілерде ұқсастық қағидасының барлығы бар, ал кемшіліктер жоқтың қасы. Егер желі сенім негізінде құрылса, сіздің ақпараттану деңгейіңіз сіздің не білетіндігіңізбен емес, кімді білетіндігіңізбен анықталады. Басқаша айтқанда заманауи әлеуметтегі қарым-қатынас түрі барған сайын желілік сипатқа ие болуда. Зерттеуші В. Юдаевтың талдауы саяси-әлеуметтік үдерістің барлық қатысушыларының тіпті бөлек азаматтың желілік

белсенділік деңгейінің үдеуін болжауға мүмкіндік береді. Осылайша, желілік коммуникациялардың логикасы барлық коммуникациялық үдерістердің сипатын қалыптастыра бастайды.

Расында да, дамыған коммуникациялық қызметтер азаматтарға билікті олардың жанама байланыс жолымен қалыптастыруға жағдай туғызады. Осы орайда азаматтардың жанама қатысу мүмкіндігі және олар қалыптастырған құрылымдар теориялық тұрғыда мемлекет басшылығына оңай жүгініп, қоғамдық және саяси иерархиядағы мәртебесі мен тұратын жеріне қарамастан өз қызығушылықтарын есепке алып, іске асыруға мүмкіндік береді. Мобильді байланыс желілерінде мәліметтерді таратудың жаңа технологиялары ақпараттық кеңістікте (m-government немесе «мобильді үкімет») мемлекет пен азаматтардың жаңа перспективалық әрекеттесу үлгілерін жасауға мүмкіндік береді.

Ауқымды коммуникациялық қатынастардың негізінде саяси шешімдерді қабылдау үдерістері туралы ақпараттардың азаматтарға қолжетімділігін қалыптастыру билікке, біріншіден, қоғамды шенеуніктердің озбырлығынан кең деңгейде қорғауға, екіншіден, азаматтардың билік органдарына ықпал етуіне мүмкіндік жасайды.

Бұдан әрі қалыптасып жатқан ақпараттық кеңістікте қоғамдық бірлестіктердің, қызығушылық топтарының қатысу мүмкіндіктерін қарастырайық. Ол жаңа ұйымдардың қалыптасу шығындарын азайтып, жаңа бейкоммерциялық ұйымдардың ұлғаю факторы болып, азаматтық қоғам институттарының көп мөлшерде қалыптасуы.

Ақпараттық кеңістікте азаматтық қоғам институттарының қалыптасу үдерісінің үдеуі және шығындардың азаюы бірінші кезекте жаңа ақпараттық технологиялармен қамтамасыз етіледі. Ақпараттық кеңістік арқылы әлеуметтік жобалаудың мүмкіндіктерін децентрализациялауға болады. Интернет-сайттар кез келген белгіленген мінездемелермен әлеуметтік қоғамдастықтарды жобалауға мүмкіндік беретін әлеуметтік жобалаудың неғұрлым айқын аспаптары болып табылады. Қазіргі уақытта желілік ресурстарды жасау, шамалап айтқанда, сайттардағы баннерлік немесе өзге де жарнама есебінен орны толатын коммерциялық сипат алғанын айта кетейік. Бұл ретте айқын тақырыптық сайт айналасында қолданушылардың тұрақты қоғамдастықтарын қалыптастыру маркетинг саласында мейлінше жоғары дамыды.

Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ,
философия кафедрасының оқытушысы, PhD докторы

ТАҒЫЛЫМЫ ТЕРЕҢ БІЛІМ ОРДАСЫ

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті – жаһандық агенттік рейтингісінің әлемдегі үздік 200 университеттің қатарына кірген алғашқы Отандық жоғары оқу орны.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да көптеген әлемге әйгілі жоғарғы технологиялық корпорациялардың ғылыми білім беру орталықтары жұмыс істеп келеді. Қазақстандағы жоғары оқу орны арасындағы халықаралық ғылыми журналдардағы жарияланған әрбір бесінші мақала біздің ҚазҰУ ғалымдары, магистранттар мен докторанттарға тиесілі екенін ауыз толтырып айта аламыз. Қазіргі таңда қара шаңырақтың аса маңызды инфрақұрылымы – 50 пайызға жуық өсті. Білім алушы әрбір шәкіртке қолайлы ортада алаңсыз білім алуға барлық жағдай жасалынған.

ҚазҰУ қазіргі әлемдік пандемияға байланысты қашықтан білім берудің үздік технологияларын енгізген, студенттердің білім алуына барлық жағдайды жасап, өзге университеттерге үлгі боларлық толассыз жұмыстар қатарын атқаруда. Қашықтан оқыту жүйесін іске асыруда «Универ 2.0» және «Moodle» ақпараттық білім беру платформалары арқылы білім берілуде.

Кафедра оқытушылары қашықтан оқыту технологияларын толық меңгеріп, теориялық және практикалық түрде толыққанды білім беру үдерісін жүзеге асыруда. Студенттер мен магистранттар онлайн режимде, конференциялар мен

ғылыми жобаларға қатысып, жүлделі орындар алып, ғылыми мақалаларын жария етуде.

Биылғы жылы кафедра магистранттары онлайн өтілген бірнеше ғылыми конференцияларға қатысып, жүлделі орындарды иеленуде. Атап айтар болсақ, «Шет тілі: екі шет тілі» мамандығының 1-курс магистранты Нұрила Ермаханбет ТМД елдерінің арасында «Жас ғалым – 2020» ғылыми жобасына PhD докторы Ж.Ж. Күзембекованың жетекшілігімен қатысып, I дәрежелі орынды иеленіп, «Жас ғалым – 2020» төс белгісімен марапатталды. Сонымен қатар, 2-курс магистранттары А. Мамыр, С. Қалдыбаевалар Абай Құнанбаевқа арналған республикалық ғылыми конференцияда жүлделі 2-ші, 3-ші орындарды иеленді. Осындай жетістіктер ҚазҰУ-дың сапалы білімінің нәтижесі.

Ойымызды аяқтай келе, әрбір болашақ жас түлекке алға қойған арман жолдарыңызда ҚазҰУ-дай еңселі білім Ордасына келіп, ғылымға өз үлестеріңізді қосыңыздар дегіміз келеді.

Ж.Ж. КҮЗЕМБЕКОВА,
PhD докторы

Н.Р. ЕРМАХАНБЕТ,
1-курс магистранты

ЖАСТАР ТАҢДАУЫ

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде білім алу барлық жастардың арманы деп айтсақ қателеспеген болармыз.

Кез келген талапкерде ҚазҰУ-ды таңдап, сонда білім алып, оның түлегі атану сияқты арманы болады. Бұл арман кейбір жандарда орындалмай қалатыны өкінішті. Өмірде үш таңдауда қателеспе деген сөз бар қазақ халқымызда. Солардың бірі, бұл – мамандық. Яғни, талапкердің қандай болмасын университетке оқуға түсуіне қарамастан, ең маңыздысы өзі қалаған, жан дүниесіне жақын мамандықты таңдағаны дұрыс деп есептейміз. Мен де өзім жан дүниеме жақын мамандықта оқып жатырмын. Ол «Педагогика және психология» мамандығы.

Білім алатын педагогика және білім беру менеджменті кафедрасы екі мамандық бойынша студенттерге білім береді. Кафедрамыздың өз ұраны бар. Бұл ұран атақты ойшыл Әбу Насыр әл-Фарабидің: «Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие керек. Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы, ол келешекте оның өміріне қауіп әкеледі» атты қанатты сөздерімен байланысты.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-ды таңдаудың көптеген себептері бар. Өз тәжірибемнен сондай себептердің бірнешеуін атап өткім келеді: Білім үш тілде беріледі; Университетке дейінгі бейіндік мектеп және колледж өз жұмысын атқарады;

Шетел азаматтарының білім алуына мүмкіндіктер жасалған; Республикалық конкурстар, олимпиадалар, конференция, семинарлар және де т.б. болып өтеді; ҚазҰУ қалашығының табиғаты керемет; Студенттік ұйымдар («Жас Отан», «Сұңқар», «Көмек» және т.б.) мен үйірмелер көп; Үлкен кітапхана және интернет орталығы бар; Студенттерге көмек көрсету орталығы және кинотеатр да бар; Алматы қаласының ішіндегі жеке қалашық.

Жоғарыда көрсетілген себептер тізімін жалғастыратын болсам бітпейтін секілді. ҚазҰУ-да студенттердің оқуы мен бос уақытын ұйымдастыру мақсатында көптеген іс-шаралар жүзеге асырылуда. Студенттерден тек қана оқу, өзінше жұмыс жасау, үнемі іздену, қызығушылықтарын үнемі дамытып отыру және т.б. талап етіледі.

ҚазҰУ-дың кең есіктері әрқашан талапкерлерге ашық. Үздік оқу орнында оқығанға не жетсін демекші, ҚазҰУ-ды таңдаңыздар!

П.Ш. СУЛТАНОВА,
педагогика және психология мамандығының 2-курс магистранты

М.Д. ШАҒЫРБАЕВА,
п.ғ.к., доцент м.а.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ – Қазақстандағы жетекші ұлттық көпсалалы жоғары оқу орнының бірі. Бүгінгі таңда ҚазҰУ Қазақстанның және ТМД-ның жоғары оқу орындарының арасында ғана емес, сондай-ақ халықаралық рейтингте де жетекші орынға ие.

ҚАЗҰУ-БІЗДІҢ МАҚТАНЫШЫМЫЗ!

Бұл жетістіктерде педагогика және білім беру менеджменті кафедрасының нақты үлесі бар. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің педагогика кафедрасы 1940 жылы 12 қаңтарда құрылған. Бүгінде ол педагогика және білім беру менеджменті кафедрасы болып өзгертіліп, педагогикалық бейіндегі мамандарды даярлайтын философия және саясаттану факультетінің негізгі кафедраларының бірі. Оның қалыптасуы мен дамуы ұзақ мерзімді (кезеңді) қамтиды: тарихи-филологиялық факультеттің құрамында ашылып, университеттің педагогикалық мамандықтарын массалық қамтамасыз етуден бастап, «педагогика және психология», «әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» және білім беру қызметінің «бакалавриат, магистратура, PhD докторантура» үш сатылы жүйесіне өту кезеңіне дейін жұмыс істеп келе жатыр.

Педагогикалық мамандықтардың массалығы, оқытудың сапалығы және білім беру саясатының тұрақтылығы кафедра дәстүрінің сақталуы мен табыстылығына негіз болды. Кафедраның қалыптасуы университеттің, Қазақстанның педагогика-психологиялық ойларының дамуымен, педагогикалық мәдениет пен жалпы білім берумен қатар бірге келе жатыр. Кафедраға әр жылдары педагогика ғылымының ғұлама ғалымдары мен ұлы тұлғалар басшылық жасады – Шакир Кокымбаев, Төлеген Тәжібаев, Абдыхамит Сембаев, Қартбай Бержанов, Хасен Аргынов, Борис Садықов, Гульнас Ахметова, Зауреш Исаева. Сонымен қатар кафедрада педагогика ғылымдарының докторы, профессор Қ.Б. Жарықбаев, Ж.Р. Баширова, Ә.Т. Табылдиев, Н.А. Асанов және т.б. жұмыс істеді. Әр түрлі жылдары педагогика және білім беру менеджменті кафедрасына белгілі педагогтар мен атақты ғалымдар шақырылған, Н.Д. Хмель, К.Ж. Қожахметова, А.Қ. Құсайынов, Ш.Т. Таубаева, И.Р. Халитова, Қ.Ж. Аганина және т.б.

Болашақ жас мамандарды бәсекеге қабілетті, біліммен қаруландыру мақсатында, жеке дара қабілеттерін арттыруға негізделген педагогика және білім беру менеджменті кафедрасының ішінде көптеген қоғамдық жұмыстар мен ауқымды жобалар жүзеге асырылуда. Атап айтатын болсам: «Айналанды нұрландыр!», «Грин кампус», «100 кітап», «Салауатты өмір», «Дені саудың – жаны сау». Бұндай жобалардың негізінде кафедраның ұйымдастыруымен арнайы фестивалдар, дебат, т.б. қоғамдық іс-шаралар ұйымдастырылады.

Кафедра жұмыс жасап келе жатқан уақыттан бері білім беру мен қоғамның басқа салаларында жоғары кәсіби деңгейдегі мамандар даярлап, бүгінде біздің түлектеріміз еліміздің әр түрлі түкпірлері мен шет елдерде жұмыс жасап жүр. Ұжым жоғары ғылыми әлеуетке, жауапкершілікке ие, өзінің кәсіби мамандығы мен университетіне адал еңбек етуде. Кафедраның білім беру бағдарламаларының дамуындағы атаулы жетістіктерімен және университеттің академиялық саясатына белсенді қатысуынан бүгінде мынандай түйін жасауға болады: еңбек нарығында сұранысқа ие ғылыми-педагогикалық кадрлар мен жоғары білікті мамандар даярлауда білім беру мен ғылыми және қоғамдық орталық болып табылады.

Әлемге әйгілі ойшыл, философ, социолог, математик, физик, астроном, ботаник, лингвист, логика, музыка зерттеушісі Әбу Насыр әл-Фараби былай деп жазды: «Білімді болу деген сөздің мағынасы – белгісіз нәрсені ашуға қабілетті болу деген ұғым». Осыған орай, ҚазҰУ сапалы білім алуға және өз саласында кәсіпқой болуға мүмкіндік береді.

Алуа САПАРЖАНОВА,
педагогика және психология мамандығының 2-курс магистранты

Анар МУКАШЕВА,
п.ғ.д., доцент

«Халықаралық мәдениеттерді жақындастыру орталығы» Сарыбай би Айдосұлының туғанына 200 жыл толуына орай «Жамбылдың ұстазы Ер Сарыбай би Айдосұлы» атты онлайн форматта республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция өткізді

Райымбек ауданы өңірінде Сарыбастау мен Абай ауылдарының төрінде Шартас атты тау жоталары бар. Шартас Сарыбастау ауылынан онша алыс емес, бар болғаны шамамен алты-жеті шақырым шамасындай ғана жерде. Шығысында Үйсін тауының үлкен жотасы жатса, солтүстігінде Есекартқан тауы.

Күнгей Алатауында болып, бұдан кейін атақты Шалкөде жайлауына аялдағанын білеміз.

Құрамында жүзден астам адамы бар экспедиция жер шенеуші топографтардың бастығы Яновский мен Жетісуды жақсы білетін аудармашы Бардашов, шекарашылар тобы, сонымен қатар албан, жалайыр руының тарихты жақсы білетін адамдарынан жасақталса, әйгілі Әбілес Тазабек (Тезектің бауыры), Бұлан Сасыбаев, Байғозы Тіленшин, Жайнақ Темірбеков және басқалардың

болғанын Шоқан жазбаларында кездеседі. Экспедициядағылар тау мен тасты карталарға түсірумен қатар, мұндағы тарихи маңызы бар жерлерге ерекше мән бергенін аңғарасыз.

Бұл Шоқанның Шалкөдеге алғаш барғаны болса, ғалымның қайыра келгенін Қашқар сапарында Шалкөде өзенінің жағасында қос тіккенін орыс жазушысы Сергей Макаровтың «Асқарға аттанғандар» деген кітабында баяндалады. Ал, белгілі балалар жазушысы Сапарғали Бегалиннің «Шоқан асулары» повесінде Шоқанның Шартасқа әскери-ғылыми экспедиция құрамында болған Бұлан ақсақал мен Байғозы қарияны ертіп, Шартас алқабына барғандығын әңгімелейді. Аңызды тыңдаған Шоқан Байғозы қарияның әңгімесін сүйсіне тыңдап өз дәптеріне жазып алып, «бұл бір анықтай түсер аңыз екен», деп жазып алғаны бекер әңгіме болмаса керек-ті...

Тастың бетіндегі сурет және оның мазмұны сол аймақ тұрғындарының өз уақытындағы діни сенім бағытын айқындайтын кескін салынған. Соған қарап бұл аспанасты ғибадатханың орны болар деген жорамал жасауға болады. Демек, тастағы сурет мазмұны ислам мәдениетінен бұрынғы кездегі, діни нанымды айқындайтын орын болғанын білдіреді.

Салмағы жүздеген тонна, биіктігі он метрдей қызыл шомбал тастың шеті тесілген, жеңді білек сыятындай, шамамен отыз сантиметрдей болар. Оған кезінде қырғыздың Манас батыры Аққұла тұлпарын байлапты деп ел аңыз айтады. Арқандалған арғымақ ат құйқалы майда қырқаларда жайылып, Текес өзеніне түсіп су ішетін көрінеді. Ал Шартас пен Текес өзенінің арасы 20 шақырымдай.

ШАРТАСТЫҢ ҚҰПИЯСЫН БІЛЕМІЗ БЕ?

әуре болмай, көкейдің қызын қоса алып, Шартастағы көп үңгірдің біріне тығылыпты. Өздерін таба алмаған жаудың ұзап кеткеніне көзі жеткен қашқындар Шартастың аузына келсе керек. Сонда қыздар біріне-бірі сүйеніп тұрған тастарды көріп, «ой, көтек, ұят болды-ау, ұятсыз тас екен» десе керек.

Содан «Көтек тас» аталыпты.

Шартастағы жұмбақ тастар жөнінде де әңгімелер көп. Соның бірі батыр Ер Көкше салдырған қорғанға қатысты. Бүгінде жұрнағы қалған төбешікті батырдың қосабасы дегенді айтады.

Өткен ғасырдың 80-жылдары осы маңда балық өсіру үшін тоған қазылыпты. Сол кезде жер астынан күйдірілген қыш кірпіштер мен тас кірпіштер табылған. Бірақ осы кірпіштердің ізіне ешкім түспей, табылған тарихи заттар әркімнің уысында кетті. Бүгінде оларды ел ішінде іздеп табу да қиын. Дегенмен кірпішті айтпағанда, Шартаста ғасырлардан бері сыры мен сынын сақтап тұрған суреттер мен петрографтар жеткілікті. Самұрық құстың бейнесі, арыстандардың шайқасы, жан-жануарлардың келбеті тасқа қашалып салынған. Олардың қай ғасырда жазылып, сызылғаны, мәні мен мазмұны әлі нақты емес.

Шартас тарихшылар мен археологтарды сарғая күтіп жатқан алтын мектей. Тас бетіндегі бұғыға қарасаң, сол заманның шедевр туындысы екеніне ешбір күмәнің болмайды. Мүйізі сегіз салалы бұғы суретінің көлемі тірі бұғымен шамалас. Шартаспен жалғасып кететін Шыныбек сайындағы тақта тастарға салынған суреттер тіпті өзгеше. Орындау шеберлігі мен мазмұнының өзгешелігіне тақта тастың әсері шығар. Арасы жақын екі сайдағы сурет кескіндерін бір-бірімен салыстыруға келмейді, екеуі екі дәуірдің еншісі, ұрпаққа қалдырған аманаты сияқты.

Ел аузындағы аңызға қарағанда, тастар галереясының ортасына бағзы заманда Қытай көмбесі, сондай-ақ жауынан қашқан жоңғарлардың алтын қазынасы жасырылған. Бірақ сол қазынаның сыры әлі де шешуі жоқ жұмбақтай.

Алмабек ИБРАЙІМОВ,
журналистика факультетінің студенті

Жері шүйгін, табиғаты бай тау тепсеңі «Шартас», «Шарташ», «Шортас», және «Жар тас» деп аталғанына қарағанда, бір жүйеге түспеген жер атауларының өзі анықтауды керек етіп тұрғандай. Бір қызығы, осыншама атауы көп аймақтың өзі «Қазақстан ұлттық энциклопедиясына», «Жетісу» аймақтық энциклопедиясына енбей қалған.

көп сырға қанық болары сөзсіз» – дейді автор «Гибрат» деген кітабында.

Жері шүйгін, табиғаты бай тау тепсеңі «Шартас», «Шарташ», «Шортас», және «Жар тас» деп аталғанына қарағанда, бір жүйеге түспеген жер атауларының өзі анықтауды керек етіп тұрғандай. Бір қызығы, осыншама атауы көп аймақтың өзі «Қазақстан ұлттық энциклопедиясына», «Жетісу» аймақтық энциклопедиясына енбей қалған.

Қазақтың өміріне, тіршілігіне жақыны, мағыналық жағынан да үйлесімдісі «Шортас» дегеннің негізі бар сияқты. Шор дегеніміз – заттың шорланып немесе қырсыз қайнап бірігуі екенін жақсы білеміз. Шор тастар мекенінен қырлы, үшкір тастарды кездестіре алмайсыз. Сондай-ақ мұнда тас үгінділері, майда қиыршықтар жоқ. Алқапқа шоғырланып, үйіліп жатуына қарағанда, бұл жердің дұрыс атауы «Шортас па?» деп ойлайсың.

Жергілікті тұрғындардың кейбірі осы тас жоталарының атауы «Шарташ» дегенді айтады. «Шарташ» бұл көршілес қырғыз елінің тілінде мағыналық жағынан шарға ұқсаған тас дегенге келеді екен. Десек те, тау жоталары жөніндегі барлық атаулар, бір-біріне жақын, адастырмас аксиома болары анық. Шартас атауын Чартас деп жазып, оны «Жартас» деп қазақшаға аударған Еркебай Қойшыбаев та бұдан басқа дерек қалдырмаған («Краткий толковый словарь топонимов Казахстана» атты еңбегінде).

Ал Шоқан еңбектерінде бұл өңірге 1856 жылы тамыз айында полковник М. Хоменковский басқарған орыс әскери-ғылыми экспедицияның құрамына Шелек жақтан қосылғанын жазған. Экспедиция Ыстықкөл мен

Суреттерді түсірген - Досжан Балабекұлы

КЕРЕМЕТ ТӘЖІРИБЕ

2015 жылдың күзінде әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың филология және әлем тілдері факультетіндегі жалпы тіл білімі және еуропа тілдері кафедрасына жұмысқа қабылдандым. Сол уақыттан бері аға оқытушы қызметім бойынша оқытушылармен және студенттермен тығыз қарым-қатынас жасаудамын. Факультеттің Қазақстанның түкпір-түкпірінен келген студенттеріне сапалы білім беруде, зерттеу жұмыстарын жүргізуде және мақалалар жариялау үшін қаншалықты еңбек ететіндеріне куәмін.

Өзіме жүктелген оқу сағаттарынан бөлек, факультеттегі шет тілі: екі шеттілі, лингвистика, компьютерлік лингвистика мамандықтарында білім алатын студенттермен қоса оқытушы-профессорлар құрамына арнап, аптасына екі рет ағылшын тілін меңгеруге арналған пікір-сайыс клубтарын өткізіп, еркін сөйлеу үшін қосымша көмек ретінде жұмыстар атқарамын. Университеттегі таныс адамдардың барлығы бізге өте мейірімді. Бізді сондай жылы қабылдағандарына, көрсеткен кез келген көмектеріне ризамын. ҚазҰУ бізге визасын ұсынды, жақсы сабақ кестесін құрды, қашықтан оқытуға көмектесті. Қашықтан оқу сәттерінде университеттің электронды кітапханасындағы оқу құралдары қол жетімді болды. Біз еш қиналуды сезінбедік әрі қолдануға ыңғайлы болды.

Университеттен тыс жұбайым екеуіміз басқа салаларда да белсенді

жұмыс істейміз. Біз өз кәсібін ашқысы келетін студенттерге бизнес жүргізу принциптері мен тәжірибесі туралы білуге көмектесетін ENACTUS Kazakhstan ұйымының волонтеріміз. Біз қайырымдылық жұмыстарымен де айналысамыз. Биыл Америкадан келген және жергілікті достарымызбен жаңа жылдық демалыста Алматы облысындағы аз қамтылған отбасыларына біраз көмек көрсеттік. Біз бұл отбасыларға тамақ, киім, медициналық көмек, көмір және ойыншықтар алуға көмектестік.

Мен үшін ҚазҰУ-да жұмыс істеген жылдардағы қызметім – өмірімдегі қайталанбас, әрі керемет тәжірибем!

Эдвард МАКФЕРСОН,
жалпы тіл білімі және еуропалық тілдер кафедрасының аға оқытушысы

ҚазҰУ-дың тарих, археология және этнология факультеті және кітапхана мамандығының 2-курс студенттері мен «Мұратану» клубының ұйымдастыруымен ақиық ақын Мұқағали Мақатаевтың 90 жылдығына арналған «Махамбеттің сарқыты» атты поэзиялық сазды кеш ҚР БҒМ ҒК «Ғылым Ордасы» РМК Орталық ғылыми кітапханасының «Жас мамандар кеңесімен» онлайн режимде ұйымдастырды.

Аталмыш мәдени, тәрбиелік шара Мұқағали поэзиясын насихаттауға арналды. Шара аясында қоғамда орын алып отырған екі үлкен өзекті тақырып өзара ұштастырылды. Біріншіден, бұл әрине Мұқағали Мақатаевтың 90 жылдық мерейтойы, ал екіншісі дүние таным. Екінші мәселе Қазақстанда жалпы Мұқағали танушы, зерттеуші ақын, жазушылардың соңғы уақытта үлкен түйткілді мәселеге айналып отырғаны бәрімізге белгілі. Мұқағалидың поэзиясы, философиясы, дүниетанымы сонымен қатар жастарды тәрбиелеудегі маңыздылығы күннен күнге арта түсуі жақсы құбылыс. Әсіресе жастар,

«Сен де бір кірпіш дүниеге, кетігін тап та бар қалан», – деп халқымыздың ұлы ақыны Абай Құнанбаев ағамыз айтып кеткендей, кез келген адам «Өмір» атты дүниеде өз орнын табуға тырысады, яғни өседі, көреді, тәрбиеленеді. «Еңбекпен тапқан нан тәтті» демекші, таңдаған мамандықтарының қызығын көруге тырысады.

МАМАНДЫҒЫМ – БОЛАШАҒЫМНЫҢ БАСТАУЫ

Қазіргі таңда заман талабына сай тұлға болып қалыптасып, мақсат-арманыңа жету үлкен өнерді, өмір сүру өнерін меңгеруді қажет етеді. Әрбір адам өзін-өзі дамыта алу үшін білім алып, сол біліміне сай мамандыққа машықтану керек.

Мамандық – бұл әрбір адамның ертеңгі болашағы. Жоғары білім берудің негізгі міндеті мамандық тек қана біліммен қаруландырып қоймай, сонымен қатар олардың жеке басының жан-жақты қалыптасуына, дамуына, шығармашылық қабілетінің жетілуіне, кәсіби мәдениеттің қалыптасуына өз дәрежесінде көңіл бөлу, мүмкіндік жасау болып табылады. Студентті тек болашақ маман ретінде ғана қарамай, оны өз қоғамының азаматы, шығармашылық тұлға, келешектің иесі, тірегі ретінде тану, соған мүмкіндік жасау қажет. Ал болашақ мамандарды осы айтылғандарға сәйкес дайындау, оның болашақ кәсіби құзыреттілігіне сәйкес білім беруден бастау алады.

Мен әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің философия және саясаттану факультетінде, әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану мамандығының магистратурасында оқимын. Бұл тұрғыда өз мамандығыммен мақтана аламын, себебі менің мамандығым қазіргі уақытта қоғамға қажетті мамандықтардың қатарында. Бүгінде бакалавриатта оқыған мамандығымды магистратурада жалғастырып жатырмын.

Әлеуметтік педагог – әртүрлі әлеуметтік-мәдени ортада балалармен, отбасымен, қарттармен, мүмкіндігі шектеулі жандармен тығыз байланыста жұмыс жасайды. Оларға психологиялық-педагогикалық көмек көрсетеді, қиын жағдайдағы тұлғаларға бағыт-бағдар, пайдалы кеңес береді, балалардың құқықтарын қорғайды. Бала бойындағы ерекшеліктері мен оның қызығушылықтары мен

қажеттіліктерін, мінез-құлығындағы ауытқуды анықтай отырып, оны қоршаған микроортаны зерттейді және балаға уақытында әлеуметтік көмек пен қолдау көрсетеді. Қазіргі дамыған заманда менің мамандығым қоғамға қажет мамандық деп санаймын, енді бір жағынан қарасақ, менің мамандығым сауабы мол тек жақсылыққа, дұрыс жолға бағыттайтын мамандық. Мамандығым деген қызығушылықты одан әрі арттыра түскен педагогика және білім беру менеджменті кафедрасының профессор-оқытушыларына п.ғ.д., профессор – Ш.Т. Таубаева, п.ғ.к., профессор – А.Б. Айтбаева, п.ғ.д., профессор – Н.С. Әлқожаева, п.ғ.к. Қ.Ш. Молдасан және басқа да білім берген ұстаздарыма алғысым шексіз. Студенттерге жоғары деңгейде, түрлі жаңа әдіс-тәсілдермен білім беруден жалыққан емес. Сонымен қатар университетте әрбір білім алатын студенттер үшін лайықты жағдай жасалған.

Университет Қазақстандағы ең үлкен және ең бай кітапханалардың біріне ие. Әбу Насыр әл-Фараби музейі кітапхананың әрбір қонағы үшін ашық. Оқу ордасы көрнекті және жан-жақты академиялық бағдарламаларды ұсынады.

Жоғарыда айтылғандардың бәрін ескере отырып, осы оқу орнының магистранты ретінде мен университетіміз өз студенттеріне толыққанды білім алу үшін және де өсіп келе жатқан қазіргі әлемнің талаптарына сай болу үшін көптеген мүмкіндіктер береді деп үлкен сеніммен айта аламын.

А.Н. КЕРІМҚҰЛ,
2-курс магистранты

Қ.Ш. МОЛДАСАН,
п.ғ.к.

«МАХАМБЕТТІҢ САРҚЫТЫ»

соның ішінде, студенттердің ықыласы зор.

Тәрбиелік шара Мұқағалидың мұрасына, шығармашылығына байланысты осы көзқарастарын жастардың арасында насихаттау мақсатымен өтті. Ақынның шығармашылық мәселесі негізінен Мұқағалидың терең философиялық ой-толғауларының негізінде жыр сайысы ұйымдастырылды. Сондықтан топ студенттері Мұқағалидың өлеңдерін, жыр толғауларын оқып, оған терең бойлауға, жырды Мұқағалиша түсінуге тырысты және сол түсініктерімен шараға жиналған студенттер және магистранттар, жас қызметкерлер қауымымен бөлісті.

Мұқағали поэзиясындағы дүниетанымы таусылмайтын терең тақырып. Алайда, бүгінгі шара аясында ұлы ойшылдың шығармашылығы терең толғауларын талдадық. Сондықтан «Ақынның заты өлгенмен, аты өлмейтінін» толық сеніммен айтамыз.

Т. МУХАЖАНОВА,
т.ғ.к., доцент, дүние жүзі тарихы, тарихнама және деректану кафедрасы

А. НҰРДАУЛЕТҚЫЗЫ,
кітапханалық ақпараттық жүйелер мамандығының 2-курс студенті

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор: Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ

Тілшілер: Айнұр АҚЫНБАЕВА,

Светлана ӨМІРҒАЛЕЕВА

Фототілші: Марат ЖҮНІСБЕКОВ

Корректор: Гүлмира БЕКБЕРДИЕВА, Ағила ШУРИЕВА

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.

Байланыс телефоны:

377-33-30, ішкі: 11-94,

тікелей: 377-31-48.

Электронды мекенжай:

kazuniver2016gazeta@gmail.com

Газет редакцияның компьютер орта-

лығында теріліп, беттелді. Басылымның

PDF нұсқасы www.kaznu.kz сайтына

орналастырылды.

Бағасы келісім бойынша.

● Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.

● Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.

● «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.

● Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.